

TERVETULOA

SUPERSANKARIT

-NÄYTTELYYN, JOKA ON AIKA
SUPERNÄYTTELY!

VIHDOINKIN,
UNOHDETAAN
TAVANOMAISET,
TYLSÄT PATSAAT!

Seikkailussa on
mukana myös
museokoira
Musti!

VAPRIIKKI

Tässä näyttelyssä on itse asiassa historian
ensimmäiset oikeat supersankarit, jotka kreikkalaiset
ja roomalaiset keksivät!

Etkö usko? Astu sisään ensimmäiseen saliin, niin näet!

SANKARI

MITÄ TEKEMISTÄ
KREIKKALAISILLA JA
ROOMALAISILLA ON ASIAN
KANSSA? HISTORIAN ENSIMMÄINEN
SUPERSANKARI ON TERÄSMIES,
KAIKKI TIETÄVÄT SEN!

Teräsmies on itse asiassa ensimmäinen moderni supersankari – hän syntyi vuonna 1938 Jerry Siegelin mielikuvituksen ja Joe Shusterin piirustusten pohjalta. Mutta entä jos kertoisin, että historian ensimmäinen todellinen supersankari on Herakles, joka tunnetaan myös Herkuleksena? Oletko koskaan kuullut 12 urotyöstä?

VAU,
NIIN PALJON HIRVIÖITÄ!
MUTTA MIKSI HÄN TEKI UROTYÖT?

Hänet pakotettiin! Kuten kaikilla supersankareilla, myös Herkuleksella on vihollisensa: jumalatar Hera. Herkules ei nimittäin ole mikään tavallinen mies: hän on kuolevaisen naisen, Alkmenen, ja kaikista mahtavimman jumalan, Zeuksen, poika. Siksi Hera vihaa Herkulesta: jumalatar ei voi sietää sitä, että hänen miehensä Zeus on pettänyt hänet Alkmenen kanssa!

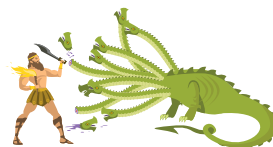
- 1** Herkules löi hurjaa Nemean leijonaa nuijalla, kuristi sen käsillään, repi sen nahan irti ja käytti nahkaa viittanaan.
- 2** Lernal Hydra oli jättiläiskäärme, jonka monta päätä kasvoivat takaisin heti, kun ne oli leikattu irti. Kun Herkules leikkasi pään irti, hän käytti tulta ja esti näin päitä kasvamasta takaisin.
- 3** Herkules jahtasi Keryneian kultasarvisista kaurista vuoden ajan ja lopulta sai sen kiinni osumalla siihen nuolella.
- 4** Valtava villisika terrorisoi Erimanthe-vuorta: Herkules jahtasi villisikaa tuntikausia lumessa, uuvutti sen ja vangitsi sen elävänä.
- 5** Augeiaan talliin oli kertynyt lantaa vuosikausien ajan, ja Herkuleksen tuli siivota se päivässä. Ohjaamalla kahden joen virtauksen tallin läpi, Herkules onnistui.
- 6** Stymlaloksen järven linnut olivat siivekkäitä hirviöitä, joiden nokka, siivet ja kynnet olivat pronssia. Herkules pelotteli niitä soittamalla metallisia kastanjetteja ja tappoi ne myrkkynuolilla.
- 7** Kreetan härkä oli hirviö, joka puhalsi tulta sieraimistaan ja tuhosi Kreetan saaren. Herkules pyydysti härän verkkoon ja vangitsi sen elävänä.
- 8** Traakian kuninkaan Diomedesin tammat söivät vain ihmislihaa. Herkules kesytti ne ja syötti hevoset Diomedesille itselleen.
- 9** Amatsonien kuningattarella, voittamattomalla Hippolytalla, oli vyö, jonka saadakseen Herkuleksen oli tapettava Hippolyta.
- 10** Herkuleksen oli noudettava maailmojen rajalla asuvan kolmipäisen jättiläisen, Geryonin, karjaa. Herkules sai ne kiinni, nosti kaksi pylvästä Euroopan ja Afrikan väliin, tappoi jättiläisen ja otti karjan haltuunsa.
- 11** Herkules ryösti kultaisen omenan Hesperiden nymfeiltä. Omenoita vartioi kuolematon lohikäärme, jolla oli sata päätä.
- 12** Kolmipäinen ja käärmepyrstöinen hirviökoira Kerberos vartio sisäänkäyntiä kuolleiden maailmaan. Herkules kesytti Haadeksen vahtikoiran ja toi sen maan päälle.

Kun Herkules oli vielä kehdomassa, Hera lähetti kaksi kauheaa käärmettä tappamaan hänet, mutta pikkuinen, joka oli jo hyvin vahva, tappoi ne vaivatta. Kun Herkuleksesta tuli aikuinen, Hera muutti hänet hetkeksi hulluksi, ja hän tappoi hallitsemattomalla voimallaan vaimonsa ja lapsensa. Osittain rangaistukseksi ja osittain syällisyyden hyvittämiseksi hänen serkkunsa Eurystheus määräsi Herkuleksen suorittamaan 12 utoyötyä.

Niin, mutta pahuus ei kannata: lopulta Herkules toivotetaan tervetulleeksi Olympoksen jumalien joukkoon, jossa hän nai nuoruuden jumalatar Hopen.

**NYT ON SINUN VUOROSI!
NUMEROI 12 UTOYÖTYÄ.**

MYTTISET MUODONMUUTOKSET

OKEI,

HERKULES ON ENSIMMÄINEN
SUPERSANKARI... MUTTA MISTÄ
HÄNET TUNNISTAA, VAIN HÄNEN
PARRASTAANKO? HÄN ON ALASTI,
HÄNELLÄ EI OLE PUKUA TAI VIITTA.

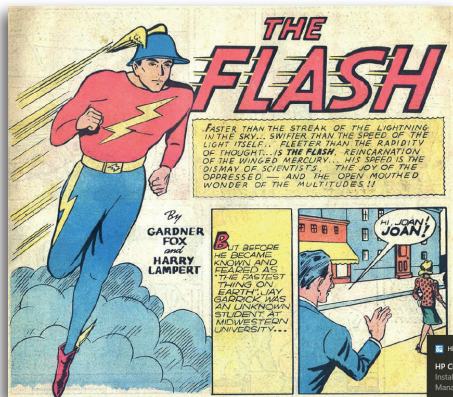
Herkuleksella on aina mukanaan nuija ja leijonannahka, jota hän käyttää kuin viittaa. Nuija on se, jolla hän lyö Nemean leijonaa, ja nahka on se, jonka hän repii irti. Kreikkalaisilla ja roomalaisilla jumalilla ja sankareilla on aina tunnusmerkit, aivan kuten supersankareillakin!

ETSI KYPÄRÄ JA SIIVEKKÄÄT
SAAPPAAT: KENEN NE OVAT?

TIETENKIN SALAMAN!

Ei aivan, vaan Merkuriuksen! Salama on siivekkään Merkuriuksen reinkarnaatio. Salaman ensimmäisessä sarjakuvassa sanotaankin: "Nopeampi kuin salama taivaalla, nopeampi kuin valo itse, nopeampi kuin nopein ajatus."

Merkurius (kreikkalaisille Hermes) oli jumalten lähettiläs, mutta ennen kaikkea kaupan ja voiton jumala. Hän oli myös taitava, ovela ja nopeaälyinen, ja siksi häntä pidettiin myös matkojen suojelijana. Joskus hänen tehtävänä oli saattaa vainajat kuolleiden sielujen valtakuntaan, Haadeksen luo.

MIKÄ MERKURIUKSELLA
ON OLLUT KÄDESSÄÄN?

Siivekäs sauva, jonka ympärille on kierretty kaksi käärmettä, on nimeltään caduceus tai kerykeion, ja se on yksi Merkuriuksen tunnusmerkeistä.

Jos asut Tampereella, löydät sen kaupunkisi vaakunasta, jossa se korostaa kaupan tärkeyttä Tampereella.

Ei ole sattumaa, että Suomessa caduceus on myös Tullin symboli!

TULLI

TIESITKÖ?

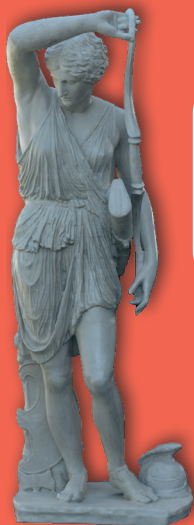
Merkurius-planeetta on saanut nimensä tämän jumalan nopeudesta! Merkurius on itse asiassa aurinkokunnan nopein planeetta (sen lisäksi, että se on pienin ja lähimpänä Aurinkoa!)

TUNNUSMERKEISTÄ PUHEEN OLLEN:
TUOSSA ON KOLMIKÄRKI!
MUTTA SE EI OLE VESIMIES!

Ei, itse asiassa se on jumala
Neptunus. Kreikkalaiset
kutsuivat häntä Poseidoniksi.

Hän oli Zeuksen ja Haadeksen veli.
Aivan kuten Vesimies, hän käytti
valtaansa meriin ja vedeneläviin
kommunikoimalla niiden kanssa.
Kykloopit, yksisilmäiset jättiläiset,
takoivat hänelle kolmikärjen, jonka avulla
hän pystyi synnyttämään hyökyaaltoja ja
maanjäristyksiä. Kaikki pelkäsivät häntä,
koska hänen mielialansa muuttui usein ja
hän vaaransi siten merimiesten hengen.

TIESITKÖ?

Neptunus-jumala on antanut nimensä
aurinkokunnan viimeiselle planeetalle:
sen tyypillinen sininen väri tuo mieleen
veden, vaikka todellisuudessa siellä ei
ole vettä, vaan paljon kaasua!

JA KUKA HÄN ON?

ATHENE? AFRODITE?
KEITÄ HE OVAT?

Hän on amatsoni, mahtava nainen, vähän kuin
Ihmenainen! Amatsonit olivat poikkeuksellisten
soturinaisten kansa: he elivät kuningatar Hippolytan
johtolla maailman laidalla yhteiskunnassa,
jossa ei ollut miehiä. Amatsonit olivat taitavia
ratsastustaistelussa, ja heidän aseitaan olivat jousi,
keihäs ja miekka. Mutta Ihmenainen ei ole" vain"
amatsoni!

Häntä kuvataan ensimmäisessä sarjakuvassaan:
"Ihana kuin Afrodite - viisas kuin Athene -
Merkuriuksen nopeus ja Herkuleksen voima - hänet
tunnetaan vain nimellä Ihmenainen".

Athene (roomalaisten Minerva) on viisauden ja
sodan jumalatar, aseistettuna kilvellä, keihäällä
ja kypärällä. Hänen viisautensa palvelee häntä
hyvin taistelussa: hän on todellinen strategian
asiantuntija! Tunnistatko hänet?

Afrodite (roomalaisten Venus) puolestaan saa
voimansa poikkeuksellisesta kauneudestaan:
jumalatar syntyy meren vaahdosta ja saavuttaa
maan kellumalla simpukan päällä. Vuosina 1400-
1500 eläneen italialaisen taidemaalarin Botticellin
maalauksessa kuvaa tätä kohtausta. Tunnetko sen?

Vasemmalla olevan Sefyruksen puhaltama
tuulenhenkäys työntää Venusta kohti maata, kun
taas oikealla oleva nainen tarjoaa jumalattarelle
kukkien kirjaileman hunnun suojaksi.

**VOIT VÄRITTÄÄ SEURAAVAN SIVUN
MAALAUKSEN, MUTTA SITÄ ENNEN, ETSI
VENUKSEN PATSAS. ANNAN VIHJEEN:
HÄNELLÄ EI OLE ENÄÄ KÄSIÄ!**

TIESITKÖ?

Juuri kauneutensa vuoksi jumalatar Venus antaa nimensä myös planeetoista kauneimmalle ja loistavimmalle: sitä kutsutaan myös "iltatähdeksi" tai "aamutähdeksi", koska se näkyy vain vähän auringonlaskun jälkeen ja juuri ennen aamunkoittoa!

VEIKKAAN, ETTÄ TUO
PARRAKAS ON ZEUS!

Koska hän on jumalten isä, hän on varmasti vanhempi! Parta ei kuitenkaan viittaa vanhuuteen vaan viisauteen ja voimaan. Zeus (roomalaisten Jupiter) on itse asiassa Olympoksen kuningas, vuoren, jolla kreikkalaisten mukaan jumalat asuivat: hänen symbolinsa on ukkonen.

UKKONEN?
KUTEN THORILLA!

Todellakin! Skandinaavinen jumala Thor kantaa ukkosta jo nimessään ja puolustaa itseään Mjöllnirinsä avulla kauheita vihollisia vastaan. Jo muinoin ajateltiin, että Thorilla, Zeuksella ja Jupiterilla on paljon yhteistä: he ovat edelleen voittamattomia ja voimakkaita jumalia!

Supersankari Ares on itse asiassa kreikkalainen jumala, ja ensimmäisissä seikkailuissaan hän taistelee Herkuleksen kanssa saadakseen takaisin jumalien asuttaman vuoren, Olympoksen. Areksen tunnusmerkki on kypärä, ja hänen erikoisalaansa on sota: raivo, väkivalta, kauhu ja aggressiivisuus. Ares ei tosiaankaan ollut antiikin aikana erityisen suosittu jumala: koko Kreikassa oli vain yksi hänelle omistettu temppele!

SEN SIAAN KYPÄRÄPÄINEN TUO MIELEENI
AREKSEN. MUTTA ONKO HÄN MUINAINEN
JUMALA VAI SUPERSANKARI?

Myös Roomalla on sodanjumalansa, Mars. Nämä kaksi jumalaa eivät kuitenkaan ole samankaltaisia, paitsi kypärästään ja aseistaan. Mars on paitsi sodan, myös maanviljelyn jumala, ja näin hän suojelee kahta roomalaisten tärkeintä ominaisuutta: poikkeuksellisia sotureita ja taitavia maanviljelijöitä. Mutta ei siinä vielä kaikki! Mars on myös Rooman perustajan Romuluksen ja hänen kaksoisveljensä Remuksen isä: Marsin voidaan sanoa olevan kaikkien roomalaisten isä, ja tämän vuoksi häntä palvotaan paljon!

TIESITKÖ?

Kenen mukaan koko aurinkokunnan suurin planeetta on saanut nimensä? Tietenkin jumalien isän, Jupiterin!

TIESITKÖ?

Jopa sodanjumala antaa nimensä planeetalle: Marsin rautaoksidipitoinen maaperä antaa planeetalle sen tyypillisen punaisen värin, joka on aina yhdistetty sotaan!

JA KUKA ON TUO
PITKÄTUKKAINEN?

Se on Apollo, auringon, musiikin, runouden ja viisauden jumala. Hän on yleensä hyväntahtoinen ja rauhallinen, kuten nimeään kantava supersankari. On parempi kuitenkin olla varovainen, sillä hän voi olla myös hyvin julma: hänellä on aina mukanaan jousi ja nuoli. Hän näyttää kauniilta nuorelta mieheltä pitkin kiharoineen, jotka heiluvat hänen soittaessaan lyyraa. Se koristaa myös suomalaisia ylioppilaslakkeja.

Yksi koko Kreikan tärkeimmistä pyhäköistä, Delfoin pyhäkkö, oli omistettu Apollolle.

HIENOJA NÄMÄ
SUPERJUMALAT,
MUTTA EIKÖ OLE
SUPERELÄIMIÄ?

Totta kai on! Jokaisella jumalalla on pyhä eläimensä. Pöllö on viisauden symboli, ja se on Athenen eläin, kun taas kotka viittaa Zeuksen voimaan ja voittoon. Joillekin jumalille yksi eläin ei riitä: haaskalintu ja koira ovat Areksen eläimiä, joutsen ja kyyhkynen Afroditen eläimiä. Merkuriuksella on kukko ja kilpikonna. Entä Apollo? Tikat, delfiinit, käärmeet ja monet eläimet, joiksi jumala saattoi itsekin muuttua!

HURRAA!
SITTENHÄN MINÄ OLEN
AREKSEN ELÄIN!

**NYT SINÄ VOIT JATKAA SEIKKAILUASI
JA TUTUSTUA TARKEMMIN
SUPERSANKAREIHIN AINA ANTIIKISTA
NYKYAIKAAN!**

edu
museo
nazionale
romano

VAPRIIKKI